कर्णाकर्णि पु० कर्णे कर्णे गृहीत्वा प्रवृत्तं कथनम् कर्म्म-व्यतिहारे स०इच् समा० । (काणाकाणि) कर्णपरम्परया श्रवणयोग्येऽन्योन्यकथने "कर्णाकर्णि हि कपयः कथयन्ति च तत्कथाम्" रामा० ।

कर्णाट पु० "रामनाथं समारभ्य श्रीरङ्गान्तं किलेश्वरि ! । कर्णाटदेश इत्युक्तो राज्यसाम्राज्यदायकः" शक्तिसङ्ग० उक्ते देशभेदे अयञ्च देशः कूर्म्मविभागे वृ०स०दक्षिणस्यामुक्तः। "अथ दक्षिणेन लङ्केत्युपक्रम्य "कर्णाटमहाटविचित्रकूटेत्यादि" "कोङ्कवेङ्कटकान् दक्षिणकर्णाटान् देशान् यदृच्छयोपगतः" भाग०५,६,८, "तेषां मूर्द्ध्नि ददाति वामचरणं कर्णाटराजप्रिया" उद्भटः । कर्णाटजनपदे भवः अण् । कर्णाटभवे त्रि० स्त्रियां ङीप् "कार्णाटीचीनपीनस्तनवसनदशान्दोलनस्पन्दमन्दः" उद्भटः । बहुषु तस्य लुक् । कर्णाटाः तद्देशवासिषु । तस्य राजन्यपि अण् । कार्णाट तद्देशनृपे । तस्य बहुषु लुक् । एकत्वे न।"अरण्ये कार्णाट त्वदरिवनितानां विधिवशात्" उद्भटः । ह्रस्वपाठे कर्णाटशब्दस्य तन्नृपे लक्षणेति भेदः। २हंसपदोलतायां स्त्री राजनि० । ३रागिणीभेदे संगीतदामो०। सा तु मालवरागस्य भार्य्या । कर्णाटे प्रसिद्धा अण् ङीप् कार्णाटी । अनुप्रासाङ्गवृत्तिभेदे "कार्णाटी कवर्गेणानुप्रासवतीति सरस्व०तद्वाक्यञ्च अलङ्कारशब्दे ३८९ पृ०दर्शितम् ।

कर्णाटक पु० गोत्रप्रवर्त्तके ऋषिभेदे तस्य गोत्रापत्यम् इञ्। कार्णाटकि । यस्कादि० तस्यास्त्रियां बहुषु लुक् । कर्णाटकास्तद्गोत्रापत्येषु । स्त्रियां तु कर्णाटक्यि इत्येव

कर्णाट्ट न० कर्णः तिर्य्यग्रेखाकारवान् इवाट्टम् । गृहभेदे तन्निरुक्तिलक्षणम् "विभिदुस्ते मणिस्तम्भान् कर्णाट्टशिखराणि च" भा० व० २६४ अ० ३० श्लोकव्याख्यायां नीलकण्ठेनोक्तं यथा । "कर्णस्तिर्य्यग्यानं तेन प्रकारेण यत्पाषाणादिविस्तरेण क्रियते तत्तद्गृहविशेषं कर्णाट्टमिति वदन्ति तद्विदिक्कोणस्य चतुरस्रस्योपरि विदिक्कोणचतुरस्रं तदुपरिदिक्कोणं तदुपरि पुनर्विदिक्कोणमित्येवं क्रमेणोत्तरोत्तरमल्पप्रमाणैश्चतुरस्रैः समाप्यम् इति प्रसिद्धम्" । तत्र कर्णाटेति पाठः प्रामादिकः नीलकण्ठेन कर्णाट्टपदस्यैव व्याख्यानात् ।

कर्णादि त्रि० पाणिन्युक्ते जाहच्प्रत्ययनिमित्ते १शब्दगणे स च गणः । कर्ण अक्षि नख मुख केश पाद गुल्फ भ्रू पृष्ठ दन्त ओष्ठ पृष्ठ, कर्णजाहम् अक्षिजाहमित्यादि । चतुरर्थ्यां फिञ्प्रत्ययनिमित्ते पाणिन्युक्ते२शब्दगणे च स च गणः "कर्णवसिष्ठ अर्क अर्कलूष द्रुपद आनडुह्य पाञ्चजन्य स्फिज् कुम्भी कुन्ती जित्वन् जीवन्त कुलिश आण्डीवत जव जैत्र आनक" कर्णस्य सन्निकृष्टदेशादि । कार्णायनि तत्सन्निकृष्टदेशादौ त्रि० ।

कर्णानुज पु० ६त० । युधिष्ठिरे त्रिका० । [(काणेरपाता)

कर्णान्द (न्दू) पुंस्त्री कर्णस्यान्दुरिव । कर्णपालौ । हेम०

कर्णाभरणक पु० कर्णाभरणमिव कायति पुष्पद्वारा कै–क । आरग्वधे वृक्षे । (सोन्दाल) राजनि०

कर्णारा स्त्री हस्तिकर्णवेधन्याम् शब्दकल्पद्रुमे त्रिकाण्डप्रामाण्येनोक्तं तच्च मूले न दृश्यते इत्युक्तं कर्णवेधनीशब्दे ।

कर्णारि पु०६त०। १अर्ज्जुने कर्णजिच्छब्दे तत्कथा (आजन) २नदीसर्ज्जवृक्षे राजनि० । [रिणां कर्णचालने त्रिका०

कर्णास्फाल पु० आ+स्फुर–णिच्–स्फालादेशः ६त० । क-

कर्णि पु०कर्ण–इन् । १कर्णाकारफलके शरभेदे शब्दचि० । भावे इन् । २भेदने च

कर्णिका स्त्री कर्ण–ण्वुल् कर्णे भवः अलङ्कारः इकन् अत इत्त्वम् । १कर्णाभरणभेदे (काण्) २करिशुण्डाग्रवर्त्तिन्यङ्गुलाकारे पदार्थे ३पद्मबीजकोषे च अमरः । "यस्यामवस्थितः सर्व्वतः सौवर्णः कुलगिरिराजोमेरुर्द्वीपायामसमुन्नाहः कर्णिकाभूतः" भाग० ५,१६, ७, ४क्रमुकादिवृन्तपरम्परायाम् (छड़ा) ५करमध्याङ्गुलौ च मेदि० । ६लेखन्यां हारा० । ७अग्निमन्थवृक्षे ८अजशृङ्गीवृक्षे च राजनि०कर्णो वृद्धोऽस्त्यस्य ठन् । ९वृद्धकर्णे त्रि० ।

कर्णिकाचल पु० कर्णिकायां स्थितोऽचल । सुमेरुपर्वते हेमच०। यथा चास्य तथारूपेण स्थिति तथा कर्णिकाशब्दे" भाग०५,१६,७श्लो०उक्तं तच्च कर्णिकाशब्दे उक्तम् कर्णिकापर्वतादयोऽप्यत्र ।

कर्णिकार पु० कर्णिं भेदनं करोति कृ–अण् उप० स०। (गणियारी)१वृक्षभेदे,२आरग्वधवृक्षभेदे च(छोट सोन्दाल) शोधनरूपमलभेदकत्वात् तयोः तथात्वम् । "कर्णिकारः परिव्याधः पादपोत्पलः इत्यपि । "कर्णिकारः कटुस्तिक्तस्तुवरः शोधनो लघुः । रञ्जनः सुखदः शोथश्लेष्मास्रव्रणकुष्ठनुत्" भावप्र० गुणादि उक्तम्"वर्णप्रकर्षे सति कर्णिकारं दुनोति निर्गन्धतया स्म चेतः" कुमा० । "अनन्तरञ्च कश्चित् कर्णिकरगौरः" दशकु० ।

कर्णिकिन् पु० कर्णिका हस्ताग्राङ्गुलिरस्त्यस्य इनि । हृ-